

第十四章

玉杯

杨东明

三国时期，中国的雕玉工艺受长期战乱影响而陷于衰微状态。同时因通往西域的贸易中断，致使新疆玉料在内地日见稀少，玉器的数量亦随之锐减，精美的玉器极为罕见。

河南省洛阳市文物工作队收藏的三国玉杯，称得上是该时的玉器珍品，此杯玉质温润洁白，为珍贵的和田玉材雕琢。杯造型作圆体，筒身直腹，圆饼形高足，通体光素无纹。通高13厘米、口径5厘米。从加工上看玉杯的杯口、杯身、高足均切割规整，折角分明，曲线流畅优美。杯身抛光细润。虽然没有花纹装饰，整个杯形仍给人以精致完美的印象。可见雕琢此器的工匠具有相当高的水平。

三国社会推崇简朴的生活风气。魏黄初三年(222)，文帝曹丕曾明令禁止使用“玉匣”(玉衣)殉葬，以杜绝奢糜之风。而两汉工艺美术所倡导的粗犷、豪迈的精神，在这一时期，仍具有深刻的影响。诸多因素形成了该时期玉器简朴、粗犷的风格。洛阳出土的这件玉杯，正是这一风格的真实写照。

三国时期的玉器精品出土较少，从这件玉杯上可以看出，它受汉代遗风影响很深，其出色的加工技术，也是两汉高超雕玉工艺的残存。在其后的相当一段时期内，精致玉器更为罕见。

中国古代玉器自东汉以后，其价值上发生了历史性的转变，上古时期长期占据主导地位的礼仪玉、殉葬玉，此时已基本消亡，用于实际生活的生活用具、妇女装饰品开始成为玉器制造的主流。玉器由浓重的政治化、等级化开始向世俗化转化。这件玉杯在三国时出现，恰恰反映了这个变化。因此，无论在工艺史上还是物质文化史上，洛阳出土的玉杯都占有重要的地位。

题解

白玉杯现藏于河南省洛阳市文物工作队。它是属于三国时代的遗物。由于三国时期战乱影响雕玉工艺的衰落，又因缺乏玉料所以这时的精美玉器很少。

白玉杯称之为三国时代珍贵的玉器。它的加工技术受到了两汉高超雕玉工艺的影响。此杯通高13厘米，口径5厘米。

生词解释

生词	拼音	解释
战乱	zhànluàn	ความวุ่นวายจากการสู้รบ
影响	yǐngxiǎng	มีอิทธิพลต่อ
陷	xiàn	เสียหาย ถูกทำลาย
锐减	ruìjiǎn	ลดลงอย่างมาก
玉质	yùzhì	เนื้อหยก
印象	yìnxiàng	ประทับใจ

工匠具	gōngjiàngjù	เครื่องมือช่างสลัก
推崇	tuīchóng	ยกย่อง เชิดชู สรรเสริญ
简朴	jiǎnpǔ	ความเรียบง่าย
风气	fēngqì	สมัยนิยม
倡导	chàngdǎo	รณรงค์และชี้แนะ
粗犷	cūguǎng	หยาบ เทอะทะ
豪迈	háomài	ก้าวหน้า เดินทางไกล
遗风	yífēng	ความนิยมที่ยังหลงเหลืออยู่
残存	cáncún	เหลืออยู่ เป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย
价值	jiàzhí	มีค่า
消亡	xiāowáng	หายไป สูญหาย
转化	zhuǎnhuà	เปลี่ยนแปลงให้กลายเป็น

艺术考古词汇

雕玉工艺	=	ศิลป์ในการสลักหยก
衰微状态	=	รูปแบบแสดงออกถึงความเสื่อมลง
日见稀少	=	นับวันจะเห็นน้อยลง
极为罕见	=	หาได้ยากมาก
温润洁白	=	ขาวสะอาดมันเงา มีความชุ่มชื้น
造型作圆体	=	ทำเป็นรูปประติมากรรมลอยตัว
筒身直腹	=	รูปทรงกระบอก
圆饼形高足	=	ทรงกลมมีขาตั้งสูง
通体光素无纹	=	ตลอดทั้งใบขาวเรียบไม่มีลาย
切割规整	=	ตัดรูปทรงอย่างมีระเบียบ
折角分明	=	ส่วนมุม ส่วนหักมุมชัดเจน
曲线流畅	=	เส้นโค้งเป็นไปอย่างลื่นไหล ไม่มีสะดุด
抛光细润	=	ทอแสงประกายมีความมันเงา
以杜绝奢靡之风	=	ขจัดความฟุ้งเฟ้อให้หมดไป

豪迈的精神	=	ท่าทางที่เหนือข้อน
玉器简朴	=	ภาชนะหยกเป็นรูปทรงกระบอกเรียบ ๆ
粗犷的风格	=	สไตล์การทำที่หยาบเทอะทะ
汉代遗风	=	ความนิยมตามแบบสมัยฮั่นที่เหลืออยู่
礼仪玉	=	หยกที่ใช้ในพิธีกรรม
殉葬玉	=	หยกที่ใช้ฝังไปกับคนตาย

问答题

1. 为什么三国时期缺乏玉料?
2. 为什么作者称白玉杯是该时代的玉器珍品?
3. 三国社会的实际生活风气是否影响当时工艺美术的精神?
4. 白玉杯的形状怎样?

练习

1) 用相同意思代替带线的词汇

1. 在三国时期, 精美的玉器极为罕见。

_____。

2. 三国白玉杯, 称得上是该时代难得的玉器。

_____。

3. 白玉杯造型作圆体，筒身直腹，圆饼形高足，通体
光素无纹。
-

4. 三国社会推崇简朴的生活风气。
-

5. 两汉工艺美术在三国时期仍具有深刻的影响。
-

艺术考古知识

玉器

中国玉器是以硬玉、软玉、碧玉、蛇纹石、水晶、玉髓等为原料制作的器物。这些器物包括工具、装饰品、日用器皿陈设品、礼仪用品祭器等。因玉的质地温润缜密，光泽柔和，所以古代人多以玉有“德”的内含。中国最早的玉器出现于7000年的新石器时代。原始社会时代的玉器主要作为簪、环、璜、琮，同时其造型也相当复杂，并能琢磨出几何形及动物形图案装饰。到了商周时，玉器的种类很多，分为礼器和仪仗器、实用器、装饰和艺术品三大类。当时所琢的形象也比较单纯，神态突出，多用双勾起的阳线装饰细部为特征。秦汉玉器趋向雄浑豪放，多采用阴线。这时的雕玉方法对后世玉器有深远影响。但到了三国时其形象变成了简单朴素，而且较粗犷。到了唐宋玉器质地精良，有禽兽花鸟题材，出现倾向世俗化。元明清为中国玉器制作光辉的时期。

艺术考古欣赏

从一个精美细致的白玉杯，被发现是三国时期的产品而让我们了解到当时是长期在战乱中。对外交通断绝玉雕工艺极为罕见。尤其当时社会提倡生活要简朴，去掉奢侈浪费的风气，禁止使用金缕玉衣来殉葬。所以三国时期出土的玉器更难发现。因此这个时期成为历史的转换点。请你说出这白玉杯的重要性在这时代以前玉器是主导地位，三国以后便有了改变，这是为什么呢？

บทแปลบทที่ 14

แก้วหยก

หยางตงหมิง

สมัยสามก๊ก ศิลปะการสลักหยกของจีนได้เข้าสู่ยุคเสื่อมเพราะอิทธิพลของสงครามที่เป็นระยะเวลายาวนาน ในขณะที่เกี่ยวกับการค้าไปมาระหว่างเอเชียกลางก็หยุดชะงักลงเป็นเหตุให้หินหยกจากจีนเกือบเข้าสู่ประเทศจีนมีน้อย จำนวนของเครื่องหยกก็ลดลงตามไปด้วย อีกทั้งเครื่องหยกที่มีฝีมือละเอียดสวยงามก็ไม่ค่อยปรากฏ

แก้วหยกที่คณะทำงานทางด้านโบราณวัตถุของเมืองฉัวหยาง มณฑลเหอหนานเก็บสะสมไว้ กล่าวได้ว่าเป็นของล้ำค่าที่หาได้ยากของสมัยสามก๊ก แก้วหยกใบนี้ เนื้อหยกชุ่มชื้นขาวสะอาด เป็นหยกสลักที่มีค่าจากอำเภอเหอเถียน ตัวแก้วทำเป็นแก้วกลมรูปทรงกระบอกเสมอกันทั้งใบมีราสูง แก้วตลอดทั้งใบเป็นเนื้อหยกเกลี้ยงไม่มีลาย แก้วสูง 13 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 5 เซนติเมตร จากลักษณะการทำโดยดูปากแก้ว ตัวแก้ว ขาดังสูงล้วนแบ่งแยกส่วนออกจากกันอย่างมีระเบียบ เส้นโค้งงอได้สวยงาม ตัวแก้วทอแสงแสดงให้เห็นถึงความฉวีวารของเนื้อหยกที่ละเอียดชุ่มชื้น แม้ว่าจะไม่มีลวดลายประดับ แต่แก้วทั้งใบจะให้ความรู้สึกสวยงาม ฝีมือละเอียดแก่ผู้พบเห็น จากฝีมือสลักภาชนะหยกใบนี้ทำให้รู้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการสลักนั้นมีมาตรฐานสูงพอสมควร

สังคมสมัยสามก๊กผลักดันให้เกิดความนิยมของการเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ปิรัชกเว่ยหวงปีที่ 3 ต้นปี (ค.ศ. 222) พระเจ้าเหวินตี้เจ้าที่ได้เคยมีบัญชาห้ามการใช้เสื้อหยกเป็นของที่ฝังไปกับคนตายและเป็น การวิวัฒนาการด้านศิลปะหัตถกรรมของสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออกและตะวันตกที่สร้างขึ้นค่อนข้างหายาก ไม่มีชีวิตชีวา ในช่วงนี้ก็ยังคงเห็นอิทธิพลของช่วงก่อนอย่างเด่นชัด ด้วยหลาย ๆ สาเหตุทำให้เครื่องหยกในสมัยนี้เป็นแบบเรียบง่าย ค่อนข้างหายากและเหอะเหอะ เครื่องหยกชิ้นหนึ่งที่พบที่เมืองฉัวหยาง ก็คือสโตร์ของความ เป็นจริงของการทำศิลปะในสมัยนี้ เครื่องหยกที่ทำด้วยฝีมือละเอียดในสมัยสามก๊กที่ขุดค้นพบมีจำนวนค่อนข้างน้อย จากแก้วหยกใบนี้ทำให้รู้ว่าได้รับอิทธิพลจากสมัยราชวงศ์ฮั่นอย่างมาก ลักษณะฝีมือ เทคนิคในโลยีที่ทำได้สวยงามก็คือสิ่งที่เหลือให้เห็นถึงฝีมือชั้นครูในการสลักของสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออกและตะวันตก หลังจากสมัยนี้ไปอีกช่วงหนึ่ง เครื่องหยกที่มีฝีมือดีเยี่ยมยิ่งพบน้อยมากยิ่งขึ้น

เครื่องหยกจีนของจีนในสมัยโบราณตั้งแต่ราชวงศ์ฮั่นตะวันออกเป็นต้นมา คุณค่าของการใช้เครื่องหยกทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแง่ประวัติศาสตร์ เครื่องหยกที่เคยตั้งอยู่ในตำแหน่งใช้เป็นภาชนะใส่เครื่องสังเวยในพิธีกรรมของสมัยโบราณเป็นของที่ฝังลงไปกับศพมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยทั่วไป

ไปช่วงนี้กลับหายไป แล้วนำมาใช้ในชีวิตความเป็นอยู่เป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันเริ่มนิยมผลิตเครื่อง
หยกเป็นเครื่องประดับของหญิง เครื่องหยกที่เคยมีความสำคัญโดยนำมาใช้ในทางการเมืองและเรื่องระดับ
ชนชั้นค่อย ๆ กลายเปลี่ยนมาเป็นของใช้ของสามัญชน แก้วหยกสมัยสามก๊กใบนี้จึงพอที่จะสะท้อนให้เห็น
ถึงการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาแล้วดังนั้น ไม่ว่าจะเป็ประวัติศาสตร์ทางด้านศิลปกรรมหรือว่าประวัติ
ศาสตร์ทางด้านวัฒนธรรมแล้ว แก้วหยกที่ขุดค้นพบที่เมืองลั่วหยาง ล้วนต้องมีความสำคัญอย่างมาก

